МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «Візуальні концепти фотоілюстрацій про війну в Україні»

Виконав: студент 4 курсу,
групи 6.0611-2ж
спеціальності С7 журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Дубінін Г. Ю.
Керівник: к. філол. н., доц.
Тернова А. І.
Рецензент: к. філол. н., доц.
Лебідь Н. М.

Запоріжжя 2025

ЗМІСТ

Реферат…….. 3
Завдання…… 5
Вступ ……..…… 7
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження …… 9
1.1. Поняття «концепт» у візуальному медіаконтенті 9
1.2. Особливості жанроподілу у фотожурналістиці…….. 15
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту «ФотоМить» 22
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту …….. 23
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту 23
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту ……..... 23
2.4. Особливості оформлення проєкту …….. 33
2.5. Технічні і програмні засоби ..……..……... 34
2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо) …….. 34
Висновки .....…… 35
Список використаної літератури 37
Додаток А. Ілюстрації до проєкту …… 40
Декларація академічної доброчесності 53
Abstract 54

РЕФЕРАТ

Назва теми: «Візуальні концепти фотоілюстрацій про війну в Україні».

Обсяг основної частини роботи: 30

Кількість використаних джерел: 29

Мета роботи – проаналізувати ключові інструменти візуалізації інформації у фотожурналістиці та застосувати їх під час створення творчого проєкту.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання:**

1. Провести аналіз наукової літератури щодо трактування поняття «концепт» та «візуалізація».

2. З'ясувати сучасні підходи жанроподілу у фотожурналістиці.

3. Створити серію фотопублікацій у мережі Facebook щодо визначеної теми класифікаційної роботи.

Об'єкт дослідження – фотоілюстрації про війну в Україні.

Предмет дослідження – візуальні складники воєнних фото та їх особливості у передачі інформації.

Формально-змістові характеристики творчого проєкту. Творчий проєкт під назвою «ФотоМить» реалізовано у соціальній мережі Facebook та на Instagram-сторінці 15 бригади Національної гвардії України.

Представлений проєкт складається із 52 світлин (Додаток А), зафіксованих особисто автором цієї роботи упродовж 2022–2024 рр. Вони тематично згруповані за категоріями під такими назвами: «Техніка і зброя», «Військовий вишкіл і будні», «Побут військових», «Автопортрет військового», «Тварини на війні», «Комахи», «Пейзаж».

В основі представлених робіт – це зафіксовані автором «миті» буднів військових під час широкомасштабного вторгнення росії в Україну, це не відредаговані кадри і всі вони відзняті на звичайний мобільний телефон у різні пори року та години доби без додаткового оснащення (на кшталт: світлові пристрої, штатив, фільтри тощо).

Мета проєкту – створити підбірку фотоілюстрацій, які були опубліковані в соціальних мережах у зазначений період, і продемонструвати будні військових, які служать у Збройних силах України і боронять рідну землю. Акцентувалася увага на візуальних деталях, за допомогою яких передано зміст і емоційне навантаження тієї чи іншої фотографії.

Ключові слова: фотоілюстрація, композиція кадру, візуальні концепти, соціальна мережа Facebook, воєнна проблематика, авторська колонка, цільова аудиторія.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність С7 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Чернявська Л. В.
_____
«28» травня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Дубініну Герману Юрійовичу

1. Тема роботи (проєкту): «Візуальні концепти фотоілюстрацій про війну в Україні» («Visual Concepts of Photo Illustrations of the War in Ukraine»).
Керівник роботи Тернова Алла Іллівна, к. філол. н., доцент,
затверджені наказом ЗНУ від «07» листопада 2024 року № 1781-с.

2. Термін подання студентом роботи (проєкту): 10 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи (проєкту): праці провідних українських вчених у галузі фотожурналістики (М. Балаклицький, Г. Волинець, С. Горевалов, Н. Зискун, Б. Логвиненко, М. Максимович, О. Мальцев, С. Стародуб, Я. Тобінський), а також низка інтерв'ю з провідними фотомитцями (Макс Левін, Георгій Іванченко, Сергій Коровайний, Георгій та Геннадій Казакевичі та ін.).

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Провести аналіз наукової літератури щодо трактування поняття «концепт» та «візуалізація».
2. З'ясувати сучасні підходи жанроподілу у фотожурналістиці.
3. Створити серію фотопублікацій у мережі Facebook щодо визначеної теми класифікаційної роботи.

5. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Тернова А.І., доц.	січень 2025	січень 2025
Розділ 1	Тернова А.І., доц.	лютий-березень 2025	лютий-березень 2025
Розділ 2	Тернова А.І., доц.	квітень 2025	квітень 2025
Висновки, додатки	Тернова А.І., доц.	травень поч. червня 2025	травень поч. червня 2025

6. Дата видачі завдання 01.12.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/н	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітки
1.	Консультація наукового керівника з вибору теми. Затвердження теми	листопад 2024 р.	Виконано
2.	Складання плану роботи	До 10 грудня 2024 р.	Виконано
3.	Добір і опрацювання наукової літератури. Узгодження бібліографічного переліку	До 15 січня 2025 р.	Виконано
4.	Написання Вступу	січень 2025 р.	Виконано
5.	Написання Розділу 1	лютий-березень 2025 р.	Виконано
6.	Написання Розділу 2	квітень 2025 р.	Виконано
7.	Написання Висновків	травень 2025 р.	Виконано
8.	Складання й оформлення списку літератури	травень 2025 р.	Виконано
9.	Вичитка науковим керівником остаточного варіанту роботи. Робота над зауваженнями	травень 2025 р.	Виконано
10.	Завершальне оформлення роботи	До 25 травня 2025 р.	Виконано
11.	Проходження нормоконтролю	До 10 червня 2025 р.	Виконано
12.	Рецензування роботи	До 12 червня 2025 р.	Виконано

Студент _____ Г. Ю. Дубінін

Керівник роботи (проєкту) _____ А. І. Тернова

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність роботи. Фотожурналістика у науковому полі традиційно відноситься до «особливої форми» журналістики, яка є «формою громадсько-політичної діяльності, спрямованої на забезпечення населення актуальною інформацією через медіа».

Адже фотожурналіст так само як медійники з теле-, радіоорганізацій та журналістів з новітніх медіа збирають, обробляють та публікують новинний матеріал, використовуючи фотозображення для передачі змісту тієї чи іншої події, явища. Мета фотожурналістики не відрізняється від інших видів журналістської діяльності і полягає в оперативному, достовірному інформуванні громадськості про те, що і де відбувається, роблячи за допомогою фотографії в реальному часі.

Фотографія дедалі частіше стає самостійним елементом комунікаційної сфери суспільства, відіграючи велику роль у передачі змісту через візуальні структурно-змістові концепти. Вона здатна викликати сильні емоції у користувачів, справді професійні фото зачаровують, вражають, провокують та спонукають діяти. Фотоілюстрації завжди привертають увагу потенційного споживача інформації швидше, ніж власне сам текст чи аудіовізуальний контент. Особливо гостро постає це питання під час широкомасштабного вторгнення рф в Україну, коли фотоілюстрація надає більш достовірну, «живу» й більш оперативну інформацію, аніж текст чи відео, у яких дотримання деяких журналістських стандартів потребують часу для уточнення інформації, для редагування тощо. То ж на сьогодні постає необхідність досліджувати фотожурналістику не як особливу форму, а як рівнозначний з традиційними медіа напрям журналістської роботи. Це і зумовило вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Фотожурналістиці як компоненту зображальної журналістики у сфері візуального мистецтва, як окремій медіаіндустрії, приділяється недостатньо уваги з боку науковців, особливо в останнє десятиліття. Візуальність,

особливості жанроподілу, місце фотожурналістики в системі ЗМІ, єдність тексту і фото – чи не головні проблемні питання наукових розвідок (Г. Волинець, С. Горевалов, Н. Зискун, М. Максимович, О. Мальцев, С. Стародуб, Я. Тобінський). На головних аспектах сучасної фотографії (проблеми, виклики, перспективи) частіше акцентують увагу фотожурналісти-практики (Макс Левін, Георгій Іванченко, Сергій Коровайний, Георгій та Геннадій Казакевичі, Віталій Юрасов та ін.).

Об'єкт дослідження – фотоілюстрації про війну в Україні.

Предмет дослідження – візуальні складники воєнних фото та їх особливості у передачі інформації.

Мета роботи – проаналізувати ключові інструменти візуалізації інформації у фотожурналістиці та застосувати їх під час створення творчого проєкту.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі *завдання:*

1. Провести аналіз наукової літератури щодо трактування поняття «концепт» та «візуалізація».

2. З'ясувати сучасні підходи жанроподілу у фотожурналістиці.

3. Створити серію фотопублікацій у мережі Facebook щодо визначеної теми класифікаційної роботи.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури. Обсяг основної роботи – 30 сторінок. Список використаної літератури включає 29 найменувань (викладених на 3 сторінках).

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Поняття «концепт» у візуальному медіаконтенті

Слово «концепт» як термінологічна одиниця є багатозначним, адже використовується у різних наукових сферах досліджень, зокрема і в журналістиці. Вчена Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Х. Януш, вважає, що «концепт є терміном математичної логіки, культурології, лінгвістики» [27, с. 185].

Водночас, у цілому цей термін є загальним поняттям, зміст і смислове навантаження якого застосовується у лінгвокультурологічній науковій спільноті (особливо у сучасних теоріях когнітивної лінгвістики), коли є необхідність щось пояснити чи витлумачити вираження чогось.

Як зазначає дослідниця Т. Кузнецова, вивчаючи концепт як інструмент виявлення ціннісності журналістського тексту, концепт – це «інноваційна ідея, що містить в собі творчий сенс; продукт, що демонструє цю ідею, називають концепт-продукт, тобто модель, що випускається виробником в єдиному екземплярі, призначена для демонстрації громадськості» [10]. Вчена наголошує, що у науковому полі цей термін часто трактується образно, метафорично, з переносним значенням, наприклад: «деяка потенція значення», «багатомірний згусток смислу», «ембріон розумової операції» тощо [10].

Вчений Львівського національного університету імені Івана Франка Я. Табінський вважає, що саме з погляду візуального концепту «розглядаємо основні тематичні акценти в медіа, які відповідають за відображення реального в світі, впливають на інформаційні зміни та змістові баланси» [23, с. 86], і тут найголовніше, з чим неможливо не погодитися є те, що «завдяки фотозображенню журналісти можуть не лише документувати дійсність, а отже – відроджувати довіру у читачів, але й зберігати об’ємні цифрові фотолітописи про події, життя людей, їхній побут і традиції» [23, с. 85], і при цьому просто необхідно не знецінювати професійні якості фотографа – його естетичне

бачення, вміння обирати вдалу композицію та документувати дійсність, обирати вирішальний момент, визначати головне із загального, працювати зі світлом тощо, але бачимо, що така тенденція популяризує зображальну комунікацію [22].

Дослідниця інструментів для значимості журналістських текстів Т. Кузнецова, керуючись «Коротким словником когнітивних термінів» зазначає, що «Концепт – термін, що служить поясненню одиниць ментальних чи психічних ресурсів нашої свідомості й тієї інформаційної структури, яка відображає знання й досвід людини; оперативна змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи й мови мозку (lingua mentalis), всієї картини світу, відображеної в людській психіці. Поняття концепту відповідає уявленню про ті смисли, якими оперує людина у процесах мислення та які відображають зміст досвіду й знань, зміст результатів усієї людської діяльності й процесів пізнання світу у вигляді деяких «квантів» знання. Концепти виникають у процесі конструювання інформації про об'єкти та їх властивості, причому ця інформація може містити як відомості про об'єктивний стан справ у світі, так і відомості про уявлювані світи і можливий стан справ у цих світах [10].

Здатність отримувати інформацію через зорове, тобто візуальне сприйняття закладено в основу зображуваних джерел інформації (наприклад: фото, відео, різні рекламні повідомлення: банери, білборди, сітілайти, вивіски, лайтбокси…, а також карикатури, малюнки, комікси, листівки, картини, ікони, твори прикладного мистецтва тощо).

У лінвістичних працях з журналістикознавства поняття «візуальний» трактується як той, «що належить до безпосередньо зорового сприйняття (озброєним чи неозброєним оком)» [15, с. 72], тобто це «спосіб подання інформації з домінатою до зорових вражень споживача <…> моделювання простору не традиційними способами, а з використанням реальних речей і предметів» [9, с. 19].

Візуалізація інформації стає закономірним явищем розвитку та трансформації сучасних цифрових медіа. Важливість візуального контенту, який

супроводжував би і доповнював подану інформацію у журналістських текстах, видавці газет та журналів усвідомили одразу ж після винаходу фотографії. Однак, сьогодні фотожурналістику використовують на багатьох медіа майданчиках і не обмежують лише публікаціями в друкованих /інтернет-ЗМІ, бо професійні фотоілюстрації дедалі частіше з'являються в ефірах на телебаченні, на різноманітних аудіовізульних сервісах, в Інтернет, соціальних мережах тощо.

Візуальна журналістика – це домінування образності над медійним змістом і в цьому сенсі фототворчість є, передусім, є найперспективнішою, а фотожурналістика стрімко розширює наявні на сьогодні фотоформати та трансформує жанри подання інформації. Наприклад, традиційний жанр фотопортрету на сьогодні трансформувався у так зване «Selfie» (від англійського self – «сам, само»). Тобто користувачі самі ж продукують і розміщують у мережі автопортрети, самостійно зафіксовані за допомогою камери мобільного телефону, які одразу завантажують на власні сторінки у соціальних мережах аби поділитись особистими емоціями в режимі онлайн.

Фотожурналістика це миттєві зображення подій, які відбуваються довкола нас, вона поєднує в собі й фотографію (як мистецтво) і журналістику (як творчість). Тому вона надзвичайно важлива у сучасному світі, бо допомагає краще розуміти події, які відбуваються на сьогодні в нашому суспільстві.

Водночас, що є актуальним під час війни в Україні, вона допомагає зафіксувати важливі моменти подій чи наслідки дій й її фотоілюстрації стають свідченням часу і можуть бути використані в майбутньому для документування воєнних злочинів агресора [3; 4; 5; 16–20], вивчення історичних подій цього складного для країни часу [21; 25; 28].

Фото в медіа впливає на громадську думку та може сприяим соціальним змінам, адже фотографії, які фіксують фотожурналісти, спонукають до обговорень важливих проблем у суспільства та сприяють поширенню інформації. На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій та технічних пристроїв фотожурналіст мусить відгукуватися на виклики, які постають перед ним [12, с. 31]. На нашу думку, фотожурналістика є окремим напрямом

журналістської діяльності, як радіо, телебачення, інтернет-медіа, адже її внесок в інформування суспільства про найважливіші події є не менш важливим та вагомим. На думку вчених С. Горевалова та Н. Зикун, «Фото з важливих суспільних подій та явищ може передати набагато більше інформації та миттєво вплинути на людину, аніж декілька сотень рядків тексту» [6, с. 105].

Широкомасштабна війна в Україні актуалізувала насамперед ті види мистецтва та інструментальні засоби, які здатні до миттєвого відображення дійсності. Серед них, звісно, лідером є фотографія, що «стала основним медіумом, який відображає події війни та висвітлює різноманіття досвідів та сьогодення українців. Цей досвід не передати словами, але його можна прожити завдяки застиглим образам, які вириваються з реальності затвором камери» [21]. На думку дослідника Я. Табінського, основна властивість фотографії у журналістиці є «звітність (рапортування, донесення, інформування, комунікування про важливі події)» [22, с. 85].

«Робота фотокореспондентів під час війни важка і важлива водночас», вважає Сергій Коровайний – документальний фотокореспондентом, який працює із багатьма міжнародними виданнями, наприклад газета «The Wall Street Journal». В одному з інтерв'ю він стверджує, що фотографія його врятувала на початку війни, і рятує зараз і що наразі є журналістська «необхідність дивувати війною», показувати Донеччину до 2014 року, розвивати «емпатію та дорослішання країни» [20].

Фотографування як суспільно значима творчість вимагає від фотографа думати про фінальний результат навіть перед тим, як він ще тільки планує зробить кадр. Кожний об'єкт зйомки, кожен ракурс фіксації події, явища чи процесу чогось є надзвичайно важливими, адже саме уява фотографа і відчуття світу надають унікальності і неповторності кожному фотознімку.

Сьогодні фотографувати може і має відповідні засоби для фотографування панівна більшість людей, хто має мобільні телефони. Цей процес у XXI ст. називають мобілографією. А з стрімкою популяризацією у світі соціальних мереж вона стала ледь не трендом усієї планети. Ще у минулому столітті

мистецтво професійного фото полягало у відповідної якості фотокамерах, штативах, спеціальному освітленні, відомих фотографах, фотоальбомах і виставках, то наразі ледь не кожен вважає себе «профі» у цій сфері. «Щоб оволодіти мистецтвом сучасної фотографії, достатньо мати більш-менш гідний камерофон (смартфон), а такі вже є мало не у кожного третього. Зйомка на камерофони стала самим народним хобі, отримав назву «мобілографія», наголошує викладач фотожурналістики Львівського національного університету імені Івана Франка Я. Табінський. Кількість шанувальників цієї простої і демократичної творчості збільшується щомісяця, а її популярність вже давно побила всі мислимі і немислимі рекорди» [23, с. 85].

Якщо у XX ст. мистецтво професійної фотографії полягало у фотокамерах, штативах, спеціальному освітленні, іменитих фотографів, фотоальбомах і виставках, то зараз стати професійним фотографом може практично кожен.

XXI ст. можна сміливо називати «ерою візуалізації», у якій світлини, малюнки та графіки посідають вагоме місце як у періодичних, так і в електронних текстових виданнях. Вивчаючи сучасну фотожурналістику вчений М. Максимович відзначає, що «Сучасне суспільство надає перевагу візуальному способу передачі інформації. Саме він стає ключовим для багатьох ЗМІ. Це пов’язано не тільки з обсягом отримуваної інформації, а й спрощенням сприйняття аудиторією» [12, с. 29].

Проте, на нашу думку варто наголосити, що візуалізація інформації має враховувати галузь її застосування та тематику, складність та точку зору, спосіб заохочення до мислення та відповідні інші дані. У процесі нашого дослідження виявлено, що медіа застосовують візуалізацію для розширення й певною мірою підтвердження окремих фактів поданої інформації, а не лише для полегшеного її сприйняття аудиторією.

У цьому плані фотожурналістика є особливою формою візуалізації у журналістиці, що використовує фотографію як головний засіб вираження. При цьому важливо використовувати цей важливий інструмент правильно, відображаючи основну суть фактологічно, достовірно та з дотриманням етичних

норм, головних журналістських стандартів. У підручнику «Фоторепортаж: підручник з репортажної фотографії» укладачі О. Мальцев та А. Самсонов зазначає, що «фотографія є одним з найбільш багатофункціональних інструментів роботи з інформацією. Так чи так її головною перевагою є передача даних без спотворення, що засвідчує цінність цього інструменту, його надійність і особливу привілейованість в сенсі об'єктивності» [14, с. 72].

Так чи інакше, на думку вченого Я. Табінського, сучасний медіапростір «наповнений великою кількістю зображальних матеріалів, які у більшості випадків формують конкретні образи, шаблони чи стереотипи у свідомості читача (глядача)» [24, с. 86], а «інформаційне поле потребує якісного контенту <…> У часі вивчення візуальних та комунікативних особливостей фотоілюстрації виявлено, що на ідейно-тематичну складову створення й використання фотозображення найбільше впливають вдалі композиційні вирішення» [24, с. 93].

Доцент кафедри журналістики Національного університету «Львівська Політехніка» М. Максимович визначає обставини, за яких знижується рівень фотожурналістики. Зокрема, йдеться про новинарні фотографії, які, за оцінкою дослідника, стають «одноманітними, шаблонними, передбачуваними й малозмістовними без супровідного тексту, а художнім знімкам немає місця на шпальтах газет, журналів, інтернет-порталів» [11].

Тут важко не погодитися із зазначеним вище, адже необхідно не тільки вивчати фотожурналістику, а й професійно розуміти «мову фотоілюстрацій». Візуальна мова складна, багатогранна та багатокомпонентна. Це творчий тандем, сукупність, уміння вдало поєднувати усі необхідні виражальні техніки і технічні засоби, що є актуальними для певного часу та відповідної соціальної/ суспільного ситуації/ стану.

На сьогодні, на думку вченого Харківського державного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди М. Балаклицького, фотографія як одна із компонентів зображальної журналістики, має не тільки зацікавити споживача

інформації, потрібно публікувати фотоілюстрації, яких користувач ніколи не бачив, які приковують до себе погляд, часом навіть шокують [1, с. 66].

Вважаємо за потрібне зазначити, що сьогодні існує досить хибна думка, що аби оволодіти мистецтвом сучасної фотографії, достатньо мати більш-менш гідний смартфон, а такі вже є мало не у кожного пересічного українця. Таке явище як «мобілографія» і ріст кількості шанувальників цієї простої і доступної творчості не може бути мистецтвом, скоріше розвагою задля фіксації певних подій життя. Хоч часом випадкові кадри стають

Вивчаючи візуальні та комунікативні особливості фотоілюстрації, вчені [1; 2; 6; 12; 23] прийшли до висновку, що на ідейно-тематичну складову створення й використання фотозображення чи не найбільше впливають вдалі композиційні рішення. Цілком погоджуємося і вважаємо, що професійний підхід у фотографуванні потребує фахової майстерності, відчуття ситуації, передбачення необхідної дії, а не бездумне натискання на кнопку чи фіксація кільканадцять кадрів в секунду.

Гарне в професійному плані фото – це про те, що треба знати про естетику й етику фотомистецтва: закони композиції і правила побудови кадру, світлові рішення в приміщенні і на відкритій території…, це те, що необхідно чітко розуміти і вміти визначати де стояти, під яким кутом знімати, на чому акцентувати увагу і що можна, а що не варто і не треба фотографувати і відразу публікувати. Адже камера лише фіксує мить, документує подію чи явище, а вибір робить фотограф. Саме він «керує» цим процесом, застосовуючи до конкретної ситуації певні елементи контролю й «перетворює» буденність у зафіксовану документацію візуальну реальність.

1.2. Особливості жанроподілу у фотожурналістиці

Від самого початку опрацювання наукової і навчально-методичної літератури, ми з’ясували, що одностайності в питанні жанроподілу у фотожурналістиці нема. Причиною цього стало не тільки, що фотожурналістику не вважають окремою інституцією медіа, а й в тому як і де фотоілюстрації

використовуються та публікуються (як симбіоз фото і тексту чи як окремий медіапродукт; як частину/ компонент журналістського твору чи як синтез із фотографічних зображень).

Так професор С. Горевалов та доценти Н. Зискун і С. Стародуб класифікують жанри фотожурналістики за принципом, який ґрунтується на єдності слова і зображення, та виокремлюють у цій площині самостійні й допоміжні жанри. Вони чи не єдині, хто пропонують структуровану й логічно вибудовану класифікацію жанрів фотожурналістики з цих групових видів, яка була актуальною у перше десятиріччя XXI ст.

Зокрема, вони відносять до самостійних жанрів малі (інформаційні). Серед яких такі види, як от: фотохроніка, фотозамітка, фотозамальовка, фотопривітання, фотоновела. Серед великих, тобто аналітичних, вони виокремлюють такі, як от: фоторепортаж, фотонарис, фоторозповідь, фоторецензія, фотодайджест. До допоміжних жанрів науковці відносять фотоілюстрацію (пряму, асоціативну, вільну), фоторекламу, фотознайомство, фотоанонс, фотонатюрморт, фотопортрет та фотопейзаж [8, с. 103–105].

З посиленням візуалізації в медіа вчені виокремлюють так само дві групи жанрів (самостійні так само мали поділ на малі та великі), а серед допоміжних виокремлювали лише такі види як фотоілюстрація та рекламні фото [7, с. 258–259]. Вивчаючи цю тенденцію домінування образності над медійним змістом системно, дослідники відзначають, що жанри зазнають змін; в системі жанрів фотожурналістики проглядається дві тенденції: «вплив жанрової системи «літературної», або вербальної, журналістики і використання для конструювання жанрових форм елементів, різних за технікою й технологією отримання зображень» [6, с. 258]. Так, до самостійних малих (інформаційних) жанрів науковці зараховують фотохроніку, фотозамітку, фотозамальовку, фотопривітання, фотоновелу; до великих (аналітичних) – фоторепортаж, фотонарис, фоторозповідь, фоторецензію, фотодайджест. До допоміжних жанрів – фотоілюстрацію (пряму, асоціативну, вільну), фоторекламу, фотознайомство, фотоанонс, фотонатюрморт, фотопортрет, фотопейзаж [7, с. 105].

Водночас, дослідник Я. Табінський [22–24] вважає, що для осмислення сучасної жанрової системи у фотожурналістиці XXI ст. варто розглянути й похідні публіцистичні форми, які сьогодні часто є об'єктами конвергенції та засобами впливу в електронних медіа, особливо в соціальних мережах.

Так, через цифровізацію і диджиталізацію в медіа, він вважає, що особливим жанровим форматом насамперед в інтернет-журналістиці є фоторозповідь (Visual storytelling) – розповідь за допомогою цифрових матеріалів, яку сьогодні вважають революцією в медіа. Технології дають змогу використовувати текст, зображення і звук, щоб найкраще передати інформацію. Цю форму польські дослідники візуальної журналістики називають цифровим або ж візуальним сторітелінгом, що є близьким до фотоесею (photoesseay) чи нон-фікшн фоторозповіді (non-fiction storytelling).

На думку вченого, ці види є найчастіше гібридними, містять в собі компоненти фотографії, відео, аудіо та тексту. Щоправда, такі жанри відрізняються від репортажу прагненням до суб'єктивного (авторського) висвітлення дійсності з використанням спеціальних засобів вираження та монтажу. Завдяки таким жанровим форматам здійснюється сильний емоційний вплив на реципієнта.

Дослідник Я. Табінський вважає, що «ще одним візуальним жанром у сучасній медіамережі є фотоблог (photoblog), який створюють не лише професіонали, але й аматори, що фотографують. Технологічні можливості сьогодні розширили використання фотографії для всіх, хто має пристрій з фотокамерою. Фоторепортери публікують свої знімки у соціальних мережах (Instagram, Facebook) як і будь-які користувачі <…>». Керуючись працями дослідників медіагалузі він погоджується, що «на жанри фотожурналістики неабияк впливає явище таблоїдизації, коли змістова складова побудована на засадах інфотейнменту. Для цього редакції обирають такі форми, як фотомонтаж, фотокаст, слайдшоу, інтернет-меми, які найкраще викликають сильні емоції» [23, с. 83].

Під час трактування (визначення специфічних особливостей) жанрових форм у фотожурналістиці закцентуємо нашу увагу лише на тих, які ми презентували у творчому проєкті «ФотоМить» цієї кваліфікаційної роботи, це: фотохроніка, фоторепортаж, фотопортрет та фотопейзаж.

Фотохроніка – це кілька флюстрацій, дібраних послідовно у хронологічному порядку, які показують що? де? коли? відбувалося; вони відображають певні часові періоди (місяць, рік, два, десять тощо) і мають структуровану форму (складаються із рівнозначних, а часом і однакових сюжетних ліній.

Фотохроніка найяскравіше представлена у запропонованих автором фото побудови бліндажа (від викопування окопу до замаскованої позиції на певній локації). Хроніка включає осінньо-зимовий проміжок пір року. Звісно, це не можна порівнювати із професійними журналістськими фотопроєктами у розділі «Фотоісторія», які створені у стилі хроніки, тобто висвітлення подій упродовж певного часу. Так з'явилися збірки щорічної фотохроніки, починаючи з 2017 року [16–18; 25; 26].

Найяскравішими, як нам здається, прикладом фоторозповіді є ілюстрації з тюльпанами посеред посадки з понівеченими деревами; фото, на якому зафіксовано як із пня старого дерева росте нове, молоде й здорове деревце; а також імпровізований стілець із гільзи використаного артилерійського снаряда.

Фоторепортаж – це зафіксовані у певній послідовності миті в динаміці (в розвитку дій), що візуально демонструють те, що відбулося чи відбувається. Найяскравішими прикладами, представленими у проєкті, на нашу думку є фото, до наочно показують побут військових, які перебувають на позиціях, близьких до лінії фронту.

Фоторепортаж вважається оперативним жанром зображальної фотожурналістики, проте у нас він виявився більш тематичним, оскільки на це були об'єктивні причини. Опублікувати фото наявних позицій у мережі – це не тільки небезпечно для життя й безпеки українських захисників, це може стати й «корисним» для ворога, який напав на нашу країну.

Зйомка цього репортажу виконана у техніці «нон-стоп», тобто фоторепортаж відображає події повсякденного життя військових, і головна мета такого матеріалу – це візуальна деталізація предметів, об’єктів, інтер’єру, локації тощо, що є навколо. Сюжетна історія формується на відображуваних на фото діях, позах, емоціях тощо.

Фотопортрет – це будь-яке зафіксоване зображення людини чи групи людей. Він призначений для передачі внутрішнього стану головного героя і передачі певних його особливостей чи індивідуальних рис характеру.

Портретна студійна фотографія передбачає відповідне освітлення, фони та пози, важливі деталі одягу героя. Під час «польової зйомки» – найголовніше «впіймати» міміку, емоції й вираз очей, настрій і жести об’єкта зйомки, а також враховувати особливості місця зйомки, час доби тощо і не забувати про композиційні правила фотозйомки.

Фотопортрети мають кілька підвидів, зокрема такі: портрет як хронікальна фотографія (знімок на згадку, фото близької людини); портрет як інформаційна фотографія (людина з цікавою і незвичною зовнішністю); портрет як подієвий знімок (фото відомої персони на події); портрет як фотографія миті (щось незвичне, особливе: рух, жест, погляд тощо); портрет як фотографія деталей (характеристика людини через визначальну деталь); портрет як зображальна фотографія (знімок, який зафіксовано з акцентами на чомусь невиразному чи неважливому, наприклад: портрет людини без голови/ обличчя).

Пейзажна фотографія часом називається художньою, об’єктом зйомки якої є зазвичай природа, архітектура міста, гори, водойма, поля та інші географічні елементи. Особливості пейзажів полягають у їх багатоплановості, через які зображувані об’єкти масштабуються відповідно до глибину простору, до лінії горизонту.

Вважаємо, що представлені у творчому проєкті фотопейзажі є вдалими і відображують красу і неповторність українських ландшафтів попри війну і всупереч тим руйнуванням і знищенням, які «несуть асвабадітєлі».

Фотографія – це вже як документ – це візуальне свідчення, фоторозповідь про людей, події, війну, проблеми, досягнення, природу тощо.

Звісно, що під час війни найбільш затребуваним все ж лишається фоторепортаж. На цьому наголошують і вчені О. Мальцев та А. Самсонов [14, с. 5–6]. Його вважаємо одним із головних жанрів у фотожурналістиці ХХ – поч ХХІ ст. Затребуваність жанру фоторепортажу зумовлена необхідністю візуального інформування громадськості і відображення актуальних подій без суб'єктивного «втручання» шляхом редагування фото. Важливо донести споживачі інформацію у багатокадровому і послідовному фіксуванні хронології події. Це одна з визначальних рис фоторепортажу, яка дозволяє представити широку картинку про об'єкт зйомки. Останнім часом фоторепортаж як жанр трансформується – почав передавати неймовірне психологічне навантаження, а в момент його створення фоторепортери намагаються відтворити і передати не тільки подію або процес, а й почуття «головного героя» та його настрій, застосовуючи при фотозйомці різні ракурси та особливі композиційні рішення. Головна мета сучасного фотографа – це створити авторський, креативний підхід під час фотографування, відчути свого головного героя (якщо він є головним об'єктом фотознімка).

Професор Сергій Горевалов, описуючи поняття композиції, яке є нероздільним із візуалізацією медіаконтенту, визначав, що відповідно до задуму фотографа у кадрі розміщені усі предмети та об'єкти зйомки. Частина кадру, яка найбільше привертає погляд, називається зоровим центром, а там, де виражена ідея – смисловим центром [6, с. 113–115].

Чимало фоторепортерів сьогодні спеціально порушують деякі правила композиційної побудови і в такий спосіб провокують глядача, змінюючи візуальне уявлення про об'єкт чи подію. На основі детального аналізу медіапроєктів ми з'ясували, як саме відбувається процес візуалізації електронних медіа за допомогою фотоілюстрації, а також виявили, що на змістове наповнення впливають і композиційні особливості.

З початком повномасштабного вторгнення українські фотожурналісти документують війну. Вони фіксують злочини росії й розповідають про них світові: про знищені міста та людські життя... вони розповідають правду цієї війни. Тут варто згадати про фотовиставки, які проводяться за кордоном: 11 фото, завдяки яким світ знає про війну в Україні. Ключовим меседжем її стала цитата відомого на весь світ своїми фотороботами Макса Левіна: «Кожен український фотограф мріє зробити фото, яке зупинить війну» [18].

Отже, виокремлення жанрів у фотожурналістиці наразі є складним завданням для дослідників фотожурналістики, як і визначення жанрових особливостей конкретних опублікованих матеріалів у медіа в цілому. Сьогодні практично неможливо знайти класичний фоторепортаж чи фотонарис, оскільки у електронних медіа з’являються нові форми, такі як лонґріди, фотоблоги, фотопроєкти тощо; подорожній фотонарис трансформувався у тревел-фотографію, а будь-який автопортрет наразі називають «селфі».

РОЗДІЛ 2
СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ФОТОМИТЬ»

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Представлена у Додатку А. цього кваліфікаційного проєкту підбірка фотоілюстрацій, які були опубліковані в соціальних мережах упродовж 2022-2024 рр. демонструє будні військових, які служать у Збройних силах України і боронять рідну землю. Візуальні концепти фотографій під час війни в Україні стосуються саме «бачення» життєвих ситуацій з боку діючого військового і журналіста у мирному житті. Звісно, що частина ілюстрацій через безпекову ситуацію не могла бути представленою у цьому проєкті, однак частина зображень техніки, оснащення, снарядів, здійснення тренувань на певних територіях чи фото позицій ЗСУ, локацій розміщення військових та іншого, були оприлюднені лише після зміни цих локацій, перебування військових в географічно інших місцях і пунктах розміщення.

Мета проєкту – створити підбірку фотоілюстрацій, які були опубліковані в соціальних мережах у зазначений період, і продемонструвати будні військових, які служать у Збройних силах України і боронять рідну землю. Водночас ми переслідували мету, аби не акцентувати увагу користувачів саме на зброї, наявній воєнній техніці, а через певні деталі в композиції кадру, через вибудову перспективи зображення чи зміщення ліній горизонту передати додатковий зміст і емоційне навантаження «буднів війни». Оскільки я є діючим військовим, то візуальні концепти фотоілюстрацій під час війни в Україні будуть розкриті не крізь призму цивільного фотожурналіста, а крізь зафіксовані фотомиті військового і медійника водночас.

Водночас, ми хотіли продемонструвати як під час війни в Україні продовжується життя, поряд з руйнуванням природа відроджується, що попри кровопролитну війну й її жорстокість – українці лишаються людьми, зберігають почуття гумору, знаходять час і можливості на буденні речі. Ми свідомо не презентували фото техніки, локацій, обличь військових, аби не розкривати

активних позицій розміщення бригади, аби не стати «ціллю» для ворога та не нашкодити обороні. Також ми не додали у проєкт тих світлин, які демонструють бойові дії, поранення, біль, втрати, негативні наслідки обстрілів чи руйнувань, каліцтва і вбивств як цивільних, так і військових, тобто ті, які мають яскраво виражений патогенний характер.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Просування продукту у вигляді залучення моїх ілюстрацій у публікаціях здійснюється на офіційних сторінках Facebook та Instagram 15 бригади Національної гвардії України, а також панівна більшість фотографій оприлюднені у різні часові проміжки упродовж 2022-2024 рр. на особистій сторінці соціальної мережі Facebook.

Цільова аудиторія – це дорослі люди від 18 до 60+, які є користувачами зазначених соціальних мереж, а також друзі, знайомі, колеги (адже до початку широкомасштабної війни я працював відеооператором на каналі «Суспільне Запоріжжя»). Зазначу також, що цільова аудиторія для сторінок у соціальних мережах 15 бригади Національної гвардії України, – це рідні, близькі та знайомі безпосередньо військових, які є членами особового складу цієї бригади. Вони всі є підписниками цих сторінок, активність відвідування у кожного з користувачів, звісно, різна і на це впливає низка факторів, які не є предметом нашого вивчення, моніторингу чи дослідження.

10-15% користувачів контенту є побратими з інших підрозділів, з якими бійці 15 бригади НГУ перетиналися на певних етапах оборони окремих ділянок території України чи виконували спільні завдання на певних напрямках фронту, а також ті, хто перевівся з/до нашої бригади з різних причин.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Творчий проєкт під назвою «ФотоМить» реалізовано у соціальній мережі Facebook та на Instagram-сторінці 15 бригади Національної гвардії України, про що ми вже наголошували.

Представлений у роботі творчий проєкт складається із 52 світлин (він розміщений у Додатку А), зафіксованих особисто автором цієї роботи упродовж 2022–2024 рр. Вони тематично згруповані за шістьома категоріями під такими назвами: «Техніка і зброя», «Військовий вишкіл і будні», «Побут військових», «Автопортрет військового», «Тварини на війні», «Комахи», «Пейзаж».

Отже, у Додатку А. перший блок візуалізує техніку (Рис. А2, Рис. А5 та Рис. А9), зброю (Рис. А1, Рис. А10 та Рис. А12), снаряди (Рис. А3, Рис. А4), дрон (Рис. А8) у небі тощо. Головний концепт зосереджено на тому, що вона наявна, що вона «на поготові», що вона надійно замаскована і завжди в робочому стані. Однак головний акцент кожної із світлин містить свої особливості. Наприклад, зображення танку не дає можливості повною мірою ідентифікувати модель чи інші класифікаційні характеристики (Рис. А2 – продемонстрована передня частина машини при помірному контровому світлі, а на Рис. А5 обрана та частина танку, де відсутні будь-які позначки чи маркування, на Рис. А9 чіткі обриси моделі танку «перекриває маскувальна сітка та контрове світло від сонця, що сідає за горизонт), на Рис. А14 композиційно увага зосереджена на кухонному столі та яскравих упаковках їжі, що розміщені на передньому плані фото).

На фотографіях із особистою зброєю – автоматом – візуальні акценти концентрувалися не власне на зброї, а на її готовності до застосування. Рис. А1 – це зброя біля амуніції бійця, Рис. А12 – це зброя поряд навіть під час відпочинку чи сну (тут навмисно не видно обличчя бійця, а лише ноги та частина тулуба), Рис. А10 – це фото автомата біля захисника, який щойно приймав їжу (бічний ракурс зйомки обраний для передачі відчуття напруженості і готовності в будь-яку секунду стати в стрій. Ніж та тактичні рукавиці поряд з пляшкою води і пакетом з їжею – це поєднання людського і природнього з війною і небезпекою). Такі реалії сьогодення в Україні.

Фронтальна фотозйомка об’єктів, представлена на Рис. А4 «Снарядна», Рис. А11 «Маскування позиції», Рис. А13 «Маскування», Рис. А16 «Кухня на броні», здійснена для візуальної актуалізації одного з компонентів кадру:

вечірнього неба, пункту обігріву та газового балону для приготування їжі. Згаданий прийом побудови композиції кадру з фронтальною експозицією не робить фото «пласким», «малоінформативним» чи «неякісним» (що притаманно для відеозйомки), він навпаки дозволяє зробити акценти на зображенні через які передається головний зміст фотознімка, додає емоційний відтінок сприйняття зображення користувачем.

Тематичний блок «Побут військових» частково перегукується і з попередньою тематичною групою фотографій, адже відпочинок чи прийом їжі військовими також є частиною побуту, як і приготування їжі, прибирання, прання, облаштування території тощо. Тому у цю тематичну групу об'єднано фотоілюстрації, у яких присутня особлива візуальна складова. Наприклад на Рис. А15 візуальні концепти переплелися: захисна від вітру (чи від стрілецької зброї) стіна вибудована із дерев'яних ящиків з-під снарядів, шафка-стилаж для сокири, порубаних дров та чашок для гарячих напоїв – також із розібраних дерев'яних ящиків з-під снарядів, ну і для багаття також використовується деревина з пошкоджених ящиків від снарядів. Стільцями слугують гільзи від використаних снарядів (Рис. А25). Тож вся світлина «просочена» війною і все, що з нею пов'язано. Натомість на Рис. А26 «Електрочайник», яку ми хотіли від початку вибірки фото для проєкту, віднести у підкатегорію «Гумор на війні», концептом виступає власне полум'я, яке і зігріває ноги бійцю, іншому – руки, всім присутнім на знімку – окріп для напоїв. Імпровізована піч із гільз та цегли – реальність не тільки на війні, це будні багатьох українців, будинки яких зруйнували росіянці, або ж через обстріли яких люди лишалися без опалення, газу, світла, можливості приготування їжі. «Аптечний пункт (Рис. А27) – це спальники як лікарняні ліжка та купки таблеток. На Рис. А28 зафіксовано як військові «розважаються», аби хоч якось тримати себе «у формі». На світлині дуло танка, яке «вдивляється» у дзеркало, чи воно гарне та вичищене після відпрацювання по ворожим позиціям.

Гумор – це повсякчас присутнє явище, це те рятівне коло, яке підіймає настрій, бойовий дух, дає психологічну розрядку, ну і, звісно, вкрай дратує

ворога. І цей концепт є спільним і для цивільних, і для військових, які змінили локацію чи часто це мусять робити через низку причин.

До аналізованого блоку також залучена низка фотографій, що ілюструють спальні місця наших оборонців. На перший погляд це жахливе явище (всі вони на цементній підлозі чи просто землі; це не спальні мішки у більшості випадків і більше схожі на прості домашні ковдри і матраси; зрідка видніються з-під матрасів каремати чи дерев'яні піддони; подекуди нашвидкоруч змайстровані з ДСП-плит ліжка, що оббиті спеціально теплозберігаючими/ тепловідбиваючими плівками), проте окремі компоненти візуальнього ряду свідчать про силу духу, витривалість та мужність наших воїнів. Наприклад прапор України над ліжком (Рис. А21), майстерно змайстрована стіна із ящиків з-під снарядів як захисна стінка (Рис. А22), чітке розміщення спальних місць із врахуванням вільного простору військових (Рис. А23). На Рис. А24 зафіксоване тимчасове «укриття» у чиїйсь колишній хаті, а тепер напівзруйнованій оселі, де поряд із ліжком домашні заготовки овочів на зиму, рушники та інше. Такі реалії війни, такі наслідки воєнних дій, такі будні звичайних військових.

Тематичний блок «Військовий вишкіл і будні».

Звісно, фото публікується лише з дозволу керівництва підрозділу. Як правило тоді, коли вже на цій локації тренування завершилися і загрози вирахування місця скупчення військових є неактуальним. Іншою передумовою є оприлюднення фотографій, які не дають визначити жодній із програм для стеження місця локації (наприклад як на Рис. А36, на фото якого зафіксована тренувальна база, де бійці проходять військовий вишкіл чи перепідготовку під час несення служби). На Рис. А33 – тренування на місцевості, навмисно групу військових зафіксовано по центру, а дальній план дає зрозуміти місцевість (лісо-степ), пору року (середина осені) та командну роботу по злагодженості (командир, а довкола нього бійці). Акцентування композиції кадру на дорозі, що візуально «розрізає» світлину на дві частини і надає відчуття перспективи, попри зображення іншої дороги горизонтально внизу кадру носить певний символічний

характер: зміни в ЗСУ є, вони перспективні, проте потребують реального і ретельного вишколу.

На Рис. А34 класичний загальний план військових, що опановують мистецтво поводження із зброєю, яку надали закордонні партнери. Знову ж таки в кадр не потравили жодні з упізнавальних параметрів зброї, поза ідентифікації опинилися й власне військові. Геолокаційно теж неможливо здійснити верифікацію місця проведення цих навчань, бо ракурс зйомки вибудований саме так, аби в кадр не потрапляли якість яскраві елементи будівель, конструкцій чи чогось ще іншого.

Досить часто військові фотографують своє взуття, чи то після негоди, чи то після виконання бойового завдання, чи при пораненнях чи підривах на мінах, розтяжках тощо, однак у публічний простір на загал вони потрапляють зрідка. Такі фото вони можуть викладати на власних сторінках (або ж ділитися ними в у приватній комунікації). Проте окремі публікації взуття, як на Рис. А35, оприлюднюються й мета таких дій – демонстрація якості взуття, яке надається закордонними партнерами, адже окрім зброї українцям надається й амуніція, одяг, взуття тощо.

Тематична категорія «Автопортрет військового».

Можливо ця група фотоілюстрацій є не зовсім доречно, проте через ці фото хотілося продемонструвати, що боронять терени рідної землі не тільки професійні військові, а прості українці (колишні менеджери, вчителі, журналісти…). Захищають незалежність і територіальну цілісність і не зовсім молоді «хлопці», і що в 50+ ти так само не маєш право бути осторонь, якщо маєш бойовий досвід: проходив строкову службу свого часу, брав участь у воєнних діях раніше, тобто до початку широкомасштабного вторгнення рф в Україну.

На Рис. А29 – це автор роботи при виконанні бойового завдання (якщо відверто, то вже після виконання) і акцент сконцентрований саме на очах – єдину частину обличчя, яку не закриває балаклава.

На Рис. А30 – це єдине фото під час служби в НГУ, коли я усміхаюся, коли втома, недосип та постійна небезпека не заважають справжнім і щирим емоціям.

Коли теплий і сонячний день та безхмарне небо дають хоч на одну хвилину забути про війну й поринути в безтурботну мить.

Рис. А31 автопортрет автора роботи скоріше акцентується завдяки задньому фону, що відображують реалії війни в Україні. На одному місці і зелене дерево, що буяє своєю зеленню і має розкішну крону, на іншій частині фото випалене вщент, понівечене інше дерево. Візуальний концепт побудовано на контрасті. Кадр через фіксацію людини по центру наче демонструє сьогодні може бути так, а завтра вже все стане інакше – і за всім цим стоїть людина, вірніше той, хто це все робить: нищить, руйнує, вбиває все живе. Наслідки війни є жахливими і для природи, і для людей, і для екології, і для живих істот. То ж наступний тематичний блок фотоілюстрацій це – «Тварини на війні».

Тематична категорія «Тварини на війні».

Фото та відео з тваринами досить часто публікуються в соціальних мережах як військовими, так і цивільними, які мають тварин і які також потерпають від перепетій війни.

Для цього кваліфікаційного проєкту обрано чотири знімки. На Рис. А37 зображені двоє маленьких цуценят, які наразі набавившись біля позицій спокійно готуються спати. Наживо це справжні «антидеприсанти», які і настрій підіймуть, і нагадають про улюбленців, які лишися вдома, а часом стають справжніми охоронцями своїх господарів від небезпеки (скажімо ДРГ чи ін.). Тварини часто приходять на позиції українських військових не тільки в пошуках їжі чи води, вони також шукають прихистку, захисту та ймовірного безпечного місця. Обраний ракурс і крупність плану є передбаченою наперед і щоб цієї миті дочекатися прийшлося чекати. Адже при фото- та відеозйомці саме тварин (а також маленьких дітей) фіксувати найважче.

На Рис. А38 зображена кішка, яка нещодавно з’явилася у бригаді. Вона постійно знаходилася якнайближче до кухні, або до місця приготування їжі. Тому цю мить зафіксувати видалося з першого разу і акцентовано увагу користувачів саме на її поведінку під час обнюхування продуктів, якими харчуються військові.

Хвостата улюбленица всієї бригади представлена на фото, яке розміщене на Рис. А39. Ця кішка «подорожує» з бригадою з однієї локації на іншу. Здається, що вона найголовніша не тільки у бліндажі, а й на всій території. Вона «контролює» всі дії військових на місцях тимчасової локації, не боїться пострілів чи розривів снарядів. Так і на фото, її не турбує крапання води з одягу, який сохне, вона спостережлива і спокійна. Саме через цей фотознімок ми намагалися передати зміст, що тварина як і людина до всього звикає, до всього прилаштовується та адаптовується до умов війни й інших неприємних ситуацій.

На Рис. А40 зафіксована кішка, яка була і, напевно, ще й зараз є, улюбленицею всіх, хто знаходився у тренувальному таборі у різні часові рамки. Ця фотографія зроблена наприкінці вересня 2024 р. Візуальний акцент зосереджений на чистій шерсті тварини, на її доброму погляді й граційності.

Тематична категорія «Комахи».

Цю категорію також представлять чотири світлини. Всі вони різні за крупністю, змістовим наповненням та візуальним концептом

На Рис. А41 зафіксовані метелики (маленькі за розміром і однакові за забарвленням), які обліпили шолом військового, який на той час відпочивав після виконання бойового завдання. Подекуди бачимо метеликів і на іншій амуніції. Зображення композиційно має фронтальну перевагу, а шолом розміщено по центру знімка, – у такий спосіб хотілося передати таку річ, що і на війні є прекрасні миті, проте вони панівною більшістю стосуються не людей.

Павуки вважаються членистоногими тваринами, однак ми віднесли їх у цю категорію, бо вони як і комахи повсюди: в бліндажі, на позиціях, в окопах…в усіх щілинах, кутках, на землі і на деревах – скрізь, де тільки можливо.

Обрана світлина, яка представлена у додатку як Рис. А42, відрізняється від інших з цими павукоподібними тваринами, бо цей павук має неприродні розміри і вирізнявся кольоровою палітрою від інших. Він щоранку знаходився саме на цьому місці і сплітав за ніч гарну і щільну павутину між деревом і маскувальною сіткою, наче «доплітав» необхідний шматок, якого не вистачало. На відміну від

інших, він не тікав чи ховався за щось, коли до нього підходили побратими, навіть не реагував, коли його «нічне творіння» прибирали.

На ранок павутина з'являлася знову, така ж мереживна та досить міцна, а павук ніжився у променях ранкового сонечка. Такого великого за розмірами, незвичного для лісосмуги забарвлення павука, спокійного в поведінці, ми за чотири роки війни зустрічали лише один раз, на Донеччині.

Коли відносне «затишшя» на лінії боєзіткнення – ти шукаєш чим себе зайняти (звісно, коли зброя начищена і ти не на чергуванні), ти спостерігаєш за природою й їх представниками. Так було зафіксовано жука-оленя (рогач звичайний) – Рис. А43, який щодня сидів на пні й лише в обідню пору ховався десь під ним. Що дивно, його голова завжди була направлена в бік ворожих позицій, як вартовий уважно «стежив» за діями ворога. Він переважно мало рухався і тільки зрідка чистив свої лапки (переважно після дощу). Візуально жук був привабливим, адже мав пропорційно сформовані частини тіла, а роги були напрочуд цілими і непошкодженими. Тому для деталізованого ознайомлення з цією комахою ми обрали іншої крупності кадр, на якому видно і рівномірно темно-коричневе забарвлення жука, і непошкоджені вуса та роги та інші частини тіла цієї комахи. Зауважимо, що він також постійно перебував саме на цьому місці, на цьому пні, як і павук на дереві із попередньої фотоілюстрації

Тематична категорія «Пейзаж».

Зйомки природи, або змінені людиною краєвиди – це тема для окремої роботи чи дослідження. Однак ми вирішили все ж представити у проєкті цю категорію, адже зйомка природних об'єктів землі, неба, води при денному світлі у різні пори року, – це не тільки фіксація чогось особливого чи відмінного, це пошук відповідної точки для зйомки, вибір фокусної відстані, крупності плану, а найголовніше – зіставлення масштабів лінійних форм об'єктів у кадрі. Саме ця лінійна перспектива стає викликом, адже ти на цей час не виконуєш редакційне завдання, ти на війні маєш інші завдання й тут чатує небезпека повсякчас. Водночас ти не маєш професійної фототехніки (навіть ширококутного об'єктива,

штатив, світлофільтри тощо) і охопити велику кількість об’єктів та ще й їх деталізувати – є чималим викликом для фотографування.

Проте, цей блок фотоілюстрацій, на наше переконання, є найулюбленішим у цьому проєкті. Представлені світлини є вибіркою із тисячі знімків і це було ще тим викликом: обрати вісім найпрезентабельніших у плані візуалізації

Отже фото (Рис. А45) демонструє незвичайну весняну ситуацію, коли у лісосмузі, що знаходиться досить далеко від населених пунктів, було виявлено тюльпани. Це, звісно, весняні квіти, що радують око, коли дерева тільки починають розпускати бруньки. Проте «знайдений об’єкт» не міг лишитися поза нашою увагою і був зафіксований. Власне кущ композиційно розміщений на перетині уявних ліній «золотого перетину», аби візуально не розпорошувати увагу на зламане гілля, повалені від обстрілів дерева та інше. Візуально тюльпани виділяються й кольором, що у режисерському рішені у плані композиції кадру називають «яскравою плямою».

Рис. А46 – «Весняна зелень» демонструє фото, композиція якого побудована на контрасті: трава та невеликі кущі мають яскраво-зелене забарвлення, натомість дерева і чагарники – сіро-коричневі, бо ще не прокинулися навесні (а можливо вже пошкоджені й висохли, що згодом перетворяться на сухостій).

Боротьбу рослинного світу, переродження і відновлення – саме такий візуальний концепт закладено у зафіксоване фото, яке представлено на Рис. А47. «Життя сильніше!..» – звучить дещо символічно, проте фото ілюструє як зі спиляного (чи ймовірно пошкодженого снарядом дерева) проросло нове, молоде деревце: сильне, гарно сформоване та яке «пробивається» кроною до сонця посеред інших дерев. Подібні ситуації траплялися на багатьох локаціях

На Рис. А48 представлено дві реальності пейзажної реальності на війні, де поряд із буянням природи понівечені й спалені дерева, де трава яскраво-зелена із жовтими плямами… де небо ясне, чисте, блакитне в одній частині фото і затягнуте клубами хмар та нахмурене в іншій. Зйомка здійснена загальним

планом через об’єкт із глибинною перспективою, де передній і задній плани рівномірно у фокусі й візуально проглядаються усі компоненти знімка.

Пейзажний лісо-степ зображено на фото, яке розміщено на Рис. А49. Краса природи, її неповторність, багатство і різноманіття. Це багатоплановий кадр із середнього другого до загального та дальнього із горизонтальною перспективою. Природно створена помірна діагональ (степова частина фотографії) візуально підкреслює особливості ландшафту цієї частини України. Зйомка здійснювалася крізь об’єкт (дерева лісосмуги, посадки), а глибина фотокадру передана через рівнозначне фокусування на всіх об’єктах на фото. Колірне поєднання зеленого, жовтого та синьо-блакитного також привносить позитивної емоційності у сприйнятті цієї пейзажної фотоілюстрації, адже зелений – це молодість, надія, процвітання, жовтий – багатство, радість, свобода, а синій – вірність, довіра, безкінечність.

На Рис. А50 фото пшеничного поля, яке ще є зеленим і зерно на колосках ще наливається. Задля візуалізації безкрайності й великої площі поля знімок здійснено зі зміщення горизонту вище центру. Цю світлину було зроблено, коли у Херсонській, Запорізькій та інших, наближених до лінії зіткнення, областях України ворог масово спалював поля із зерном.

Захід сонця, що зображений на Рис. А51, є однією з багатьох подібних, але надзвичайно різних і за композицією кадру, і за світловим рішенням, і за побудовою перспектив, фокусної відстані та багато інших технологій зйомки. Обрано саме цю ілюстрацію, бо вважаємо, що на ній основні візуальні акценти сконцетровані на колірній палітрі неба та багатогранності хмар.

Композицію кадру на цьому фото вибудовано навмисно саме так: він поділяється посередині (лінією горизонту) на візуально окремі дві частини, як дві окремі змістові компоненти. Де небо відтворює одне, а земля – інше.

На цьому фото зафіксоване м’яке контрове світло, яке не змінило головних колірних характеристик неба на задньому плані і яскраво передано важливість саме фону, а не того, що потрапляє в кадр на передній план. Подібну кольористику неба вкрай важко зафіксувати, адже таке природне явище може

тривати всього кілька секунд. Да короткий проміжок часу відтінки різко змінюються і переходять в абсолютно протилежні за значенням кольори.

Завершує нашу підбірку фотоілюстрацій для проєкту світлина під назвою «Ранкові промені», яка представлена на Рис. А52. Звісно, подібних знімків за три роки війни зроблено чимало, але вибір зупинився саме на цій. Як нам здається, на цьому фото багато символічних речей: тоненькі, часом зламані, молоді дерева, які щільно переплелися між собою, ще зовсім без листя і водночас сонце, що тільки сходить, яке намагаються «охопити» своїми першими променями кожне деревце і через це в кадрі з'являються світлові ключі (так звані «блики»). Саме задля варіацій природного тонального діапазону ми намагалися знайти відповідне місце і дочекатися саме цього ранкового часу, аби зафіксувати цей процес сходу сонця. Вважаємо, що нам це вдалося.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Творчий проєкт під назвою «ФотоМить» реалізовано у соціальній мережі Facebook та на Instagram-сторінці 15 бригади Національної гвардії України. Використані у проєкті світлини не піддавалися жодній обробці та редагуванню. Кожна із обраних 52 фотоілюстрацій, які представлені у творчому проєкті «ФотоМить», тематично згруповані за категоріями під такими назвами: «Техніка і зброя», «Військовий вишкіл і будні», «Побут військових», «Автопортрет військового», «Тварини на війні», «Пейзаж» тощо.

В оригіналі фотоілюстрації мають відповідні для опублікування у соціальних мережах технічні параметри: 1080 пікселів по ширині та з відповідними співвідношеннями сторін у висоту, а саме: для Facebook – 630 (зрідка 1200x1200 для квадратних фотографій) пікселів, для Instagram – квадратні пости: 1080x1080, вертикальні пости: 1080x1350 пікселів, що відповідає вимогами для кожної із платформ.

То ж фотографії були розміщені по чотири на одну сторінку А4, та для економії об'єму кваліфікаційної роботи (КБ), були збережені як «картинки». До

кожної із них додані підписи, які так чи інакше розкривають зміст ілюстрації та її жанрові характеристики, або ж інші особливості фотознімка.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для оформлення проєкту не використовувалася жодна із програм для редагування фотографій. Класичне програмне забезпечення персонального комп’ютера стало головним в наборі тексту та його редагування, оформленні цієї роботи відповідно до вимог до робіт такого плану.

Також використовувалися Інтернет-мережа та хмарне сховище даних, розроблене компанією Google, як платформу із розміщенням фотографій.

2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо)

Моє портфоліо надзвичайно чисельне, яке важко чітко порахувати за роки журналістської роботи у якості радіоведучого, відеооператора на телебаченні, дописувача НСЖУ (Запорізька спільнота) тощо.

За час служби на різних посадах (від навідника гаубиці ЗСУ до заряджаючого артилерійського розрахунку НГУ) і в різних підрозділах, наразі – 15 бригаді Національної гвардії України, маю у своєму «портфоліо» тисячі фото та фотоколажів, які були (або ж «чекають свого часу») опублікованими на сторінках різних соціальних мереж.

ВИСНОВКИ

Фотожурналістика на сьогодні – це окремий вид журналістики, в якому використовують фотографію не тільки як інструмент для насиченості тексту, а, власне, як окремо взяту інформацію про подію, явище... Будь-якій людині потрібно усвідомлювати, що відбувається не тільки навколо неї, а й в більш масштабному просторі. Саме фотографія може зробити кожного з нас учасниками подій, які відбуваються, створивши штучний «ефект присутності». Фото візуалізує реальні події нашого життя чи окремі його епізоди, занурює нашу уяву у перипетії зображуваних подій, надає певної емоційності та впливу на сприйняття інформації.

За нашими спостереженнями, на сьогодні актуалізується тенденція до виокремлення фотоілюстрації в окремий жанр новинної журналістики. Фотографія вже не є допоміжним засобом до журналістського матеріалу, а набуває рівноправності, однозначності у порівнянні з текстом. Вона дає можливість споживачеві самостійно аналізувати, робити висновки, осмислювати події, привертати увагу до події та спонукати шукати додаткову інформацію щодо цього. Фотографія стає активним елементом комунікаційної сфери суспільства, відіграючи велику роль у передачі змісту. Вона завжди привертає увагу потенційного читача швидше, ніж сам текст.

Фотографія у сучасних медіа посідає почесне місце, знаходиться на рівні з текстом, а часом цілком переважає його. Це може пояснюватися тим, що в людей практично не вистачає часу на читання інформації, а фото краще візуалізує явище, подію чи певну дію зокрема. Фотоілюстрація дає нам миттєво передає інформацію про форму предмета, правду миті, відображає матеріальний світ, є доказом здійснення чогось. Звісно, що кожна людина по-своєму сприйматиме зображене на фото, інтерпретуватиме зміст зображення відповідно до її кругозору, освіченості, світосприйняття тощо. Проте основне завдання фотознімка полягає в документальній правдивості поданого матеріалу. Звісно сучасні технології, цифрові інструменти, ШІ та ін. можуть

змінювати якісні та змістові характеристики фотоілюстрації, та й в епоху цифрових технологій підробити можна будь-яку інформацію, проте фотографіям довіряють значно більше, ніж словам. Словесну інформацію ми отримуємо все ж з певною суб'єктивною подачею, а фотоілюстрація передає її дещо об'єктивніше (бо фотограф теж може застосовувати певні прийоми і виробничі «хитрощі»). Проте візуалізація покращує сприйняття інформації, тому до фотоілюстрацій спостерігається більший рівень довіри.

Формування й усталеність жанроподілу у фотожурналістиці і на сьогодні є досить дискусійним питанням, серед науковців нема одностайності в цьому питанні. Водночас, жанрова палітра фото зазнає дифузії, інтеграції, змішування. Також з'являються нові жанрові форми, адже фотожурналістика тісно пов'язана з образотворчим мистецтвом, дизайном тощо.

Практична частина цієї кваліфікаційної роботи представлена творчим проєктом під назвою «ФотоМить». Він реалізований у соціальній мережі Facebook (власна сторінка) та на Instagram-сторінці 15 бригади Національної гвардії України, де я наразі проходжу службу як військовий.

Проєкт представлений 52 фотоілюстраціями, які були зафіксованими впродовж 2022-2024 рр. Представлені фото, які обрані для презентації кваліфікаційної роботи тематично згруповані за категоріями під такими назвами: «Техніка і зброя», «Військовий вишкіл і будні», «Побут військових», «Автопортрет військового», «Тварини на війні», «Пейзаж» тощо.

Моє журналістське портфоліо надзвичайно чисельне, адже маю стаж 10+ безпосередньо роботи в різних медіа. Я вів програми як радіоведучий, пишу тексти для радіовистав, був відеооператором на телебаченні, дописувачем НСЖУ (Запорізька спільнота) тощо.

За час служби на різних посадах (від навідника гаубиці ЗСУ до заряджаючого артилерійського розрахунку НГУ) і в різних підрозділах, наразі – 15 бригаді Національної гвардії України, маю у своєму «портфоліо» тисячі фото та фотоколажів, які були (або ж «чекають свого часу») опублікованими на сторінках різних соціальних мереж.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балаклицький М. Зображальна журналістика : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 84 с.

2. Волинець Г. Жанри фотожурналістики в сучасному медіадискурсі. *Журналістика й освіта: методика, історія, теорія, практика* : колективна монографія. Дніпро : ЛІРА, 2018. С. 91–108.

3. Георгій Казакевич: «Історія фотографії: війна, пропаганда, мистецтво». URL: https://www.youtube.com/watch?v=N8YsPIYL5zw (дата звернення: 09.02.2025).

4. Геннадій Казакевич: «Правдива омана: фотографія у війнах та конфліктах модерної доби». *LEGIO Historica*. URL: https://www.youtube.com /watch?app=desktop&v=Pxp1eFkkM9Y

5. Георгій Іванченко: «КАБи по Харкову, два тижні у Бахмуті, зустріч зі смертю і етика на війні». *Вабель*. URL: https://www.youtube.com/watch?v =ElPoQfKxTxA (дата звернення: 31.01.2025).

6. Горевалов С., Зикун Н. Єдність слова і зображення. Фотожурналістика в системі ЗМІ. Київ : Київський міжнародний університет, 2015. 287 с.

7. Горевалов С., Зикун Н. Жанри фотожурналістики в умовах посилення тенденції візуалізації ЗМІ. *Наукові записки інституту журналістики*. 2014. Т. 56. С. 257–261.

8. Горевалов С., Зикун Н., Стародуб С. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення : навчальний посібник. Київ : Київський міжнародний університет, 2010. 296 с.

9. Журналістика: словник-довідник / авт.-укл. І. Л. Михайлин. Київ : Академвидав, 2013. 320 с.

10. Кузнецова Т. Концепт як інструмент дослідження цінніснос ті журналістського тексту. URL: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article& article=2343 (дата звернення: 09.03.2025).

11. Максимович М. Професійна складова військової фотографії: законодавчі вимоги, зауваження та перестороги. *SJS*. 2024. P. 21–28. DOI: https://doi.org/10.23939/sjs2024.01.021 (дата звернення: 13.04.2025).

12. Максимович М. Сучасна фотожурналістика: проблеми, виклики, перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Сер. : Журналістські науки, 2019. № 3. С. 29–36.

13. Макс Левін. Драматургія документального фото : лекція. *Новомедіа Форум*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=rRkZU0mEIgg (дата звернення: 19.01.2025).

14. Мальцев О., Самсонов А. Фоторепортаж : підручник з репортажної фотографії. Дніпро : Середняк Т. К., 2020. 72 с.

15. Мащенко І. Енциклопедія електронних мас-медіа : у 2 т. Термінологічний словник основних понять і виразів : телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо. Запоріжжя : Дике поле, 2006. Т 2. 348 с.

16. «Найемоційніші кадри війни» : фотограф Георгій Іванченко про свою роботу в Бахмуті. *Бабель*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=PrJ2iD88e14 (дата звернення: 10.01.2025).

17. Очі війни! Як працюють українські військові фотографи. *У Всесвітній день фотографії – історія*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=I64zsn0xT6Y (дата звернення: 13.02.2025).

18. 11 фотографій, які показали світу війну в Україні. URL: https://surli.cc/avsurx/ (дата звернення: 19.02.2025).

19. Поза кадром: бути фотографом під час війни. *Центр міської історії*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tUZh3iruDYo (дата звернення: 21.04.2025).

20. Сергій Коровайний: «Фотографія мене врятувала на початку війни, і рятує зараз». *Інтент*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=honoU-uFv14 (дата звернення: 17.03.2025).

21. Спалах: українська фотографія сьогодні. *Український Дім*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=eKbHB7pFijY (дата звернення: 19.03.2025).

22. Табінський Я. Жанрові домінанти фотографії в українському медіапросторі. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Zbirnyk-tez-zvitnoi-konferentsii-za-2021-rik.pdf#page=87

23. Табінський Я. Трансформація жанрів у фотожурналістиці: теоретичний та генологічний аспекти. *Вісник Львівського університету*. Сер. : Журналістика. 2020. Вип. 47. С. 77–87. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Visnyk-47-web.pdf#page=78 (дата звернення: 07.02.2025).

24. Табінський Я. Візуальні концепти фотоілюстрацій в медіа (на прикладі «Ukraïner» та «Reporters»). *Вісник Львівського університету*. Сер. : Журналістика. 2021. Вип. 50. С. 86–95. URL: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/viewFile/11099/11392 (дата звернення: 21.04.2025).

25. Фото під обстрілами, героїзм Да Вінчі, цензура і бюрократизм. URL: https://www.youtube.com/watch?v=dvn5OL7aEOo (дата звернення: 19.03.2025).

26. Фото та відеозйомка в умовах воєнного стану: що потрібно знати? *Правові консультації з Ярославом Жукровським на Першому Західному*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=21jcPF-6_28 (дата звернення: 31.03.2025).

27. Януш Х. Поняття і концепт. Критерії розрізнення. *Studia methodologica*. 2014. № 37 С. 184–190. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6265/1/Yanush.pdf (дата звернення: 10.01.2025).

28. Юрасов В. Естетика війни, табу фотографа, президентська охорона, зірки воєнного часу, обміни. *ISLND TV*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=T-B_QHcVYI8 (дата звернення: 17.01.2025).

29. Horevalov S. Photography and Development of Photo Industry in Ukraine: History and Modernity (to the 180th Anniversary of Photography). *Scientific Notes of Institute of Journalism.* 2020. T. 1 (76). P. 53–65. URL: http://www.scientific-notes.com/wp-content/uploads/2020/07/76_4.pdf (дата звернення: 10.01.2025).

ДОДАТОК А
ІЛЮСТРАЦІЇ ДО ПРОЄКТУ

Рис. А1Автомат

Рис. А2 – Танк

Рис. А3 – Зброя

Рис. А4 – Снарядна

Рис. А5 – Бойова машина

Рис. А6 – Снаряди

Рис. А7 – На броні

Рис. А8 – Дрон

Рис. А9 – Техніка

Рис. А10 – Зброя індивідуальна

Рис. А11 – Маскування позиції

Рис. А12 – Завжди поруч

Рис. А13– Маскування

Рис. А14 – Обід

Рис. А15– «Чаювання»

Рис. А16– Кухня на броні

Рис. А17 – Будівництво окопу

Рис. – А18 Будівництво бліндажа

Рис. А19 – Облаштування позиції

Рис. А20 – Будні новорічних свят

Рис. А21 – Спальне місце (літо)

Рис. А22 – Спальне місце (зима)

Рис. А23 – Спальне місце (загальне)

Рис. А24 – Тимчасова «позиція-укриття»

Рис. А25 «Стілець»

Рис. А26 «Електрочайник»

Рис. А27 «Лікарняний пункт»

Рис. А28 «Ранкові процедури»

Рис. А29 – Автопортрет (балаклава)

Рис. А30 – Автопортрет (посмішка)

Рис. А31 – Автопортрет (локація)

Рис. А32 – Автопортрет (перекур)

Рис. А33 – Вишкіл («робота на місцевості»)

Рис. А34 – Вишкіл (практичні навички)

Рис. А35 – Вишкіл завершено

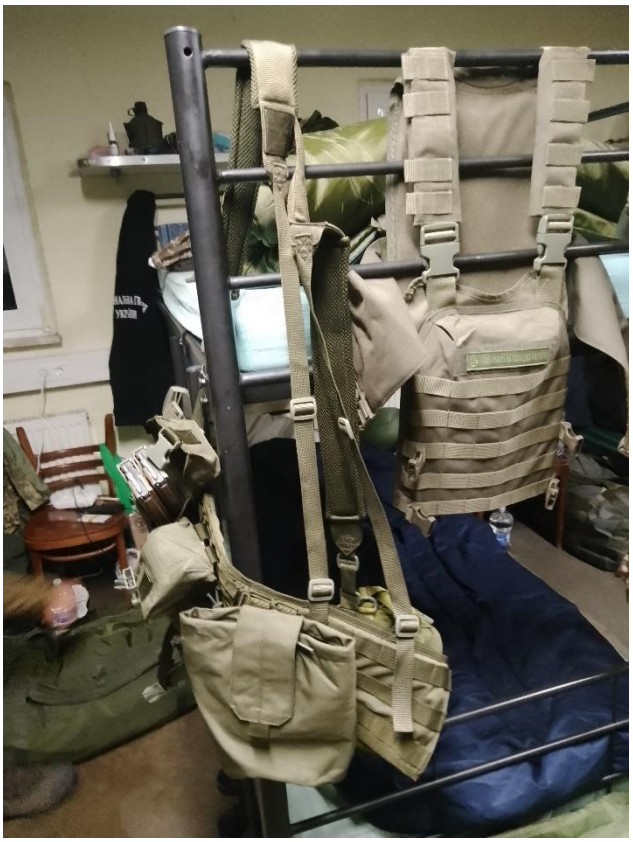

Рис. А36 – Тренувальна база

Рис. А37 – «Антидеприсанти»

Рис. А38 – Чотирилапа «дигустаторка»

Рис. А39 – Чотирилапа «прачка»

Рис. А40 – Чотирилапа «контролерка режиму»

Рис. А41 Метелики і військове оснащення

Рис. А42 Павук «плете» маскувальну сітку

Рис. А43 Жук-вартовий

Рис. А44 – Жук (крупно)

Рис. А45 Тюльпани у лісосмузі

Рис. А46 Весняна зелень

Рис. А47 Життя сильніше!

Рис. А48 Дві реальності

Рис. А49 Пейзаж (лісо-степ)

Рис. А50 Пшеничне поле

Рис. А51 Захід сонця

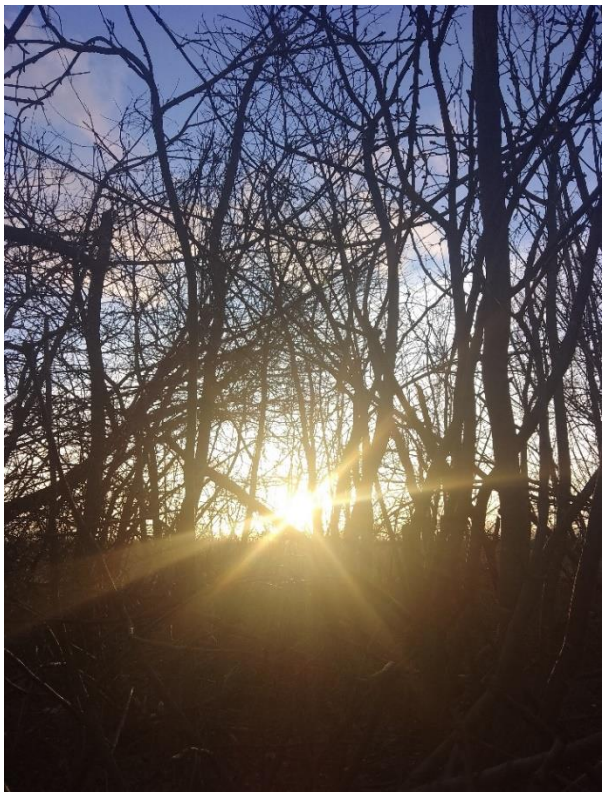

Рис. А52 Ранкові промені

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Дубінін Герман Юрійович а, студент 4 курсу, денної форми навчання, спеціальність журналістика, адреса електронної пошти germandubinin4@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Візуальні концепти фотоілюстрацій про війну в Україні» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

10.06.2025 _____студент Дубінін Герман Юрійович

10.06.2025 _____ керівниця Тернова Алла Іллівна

ABSTRACT

The Bachelor's paper is Visual Concepts of Photo Illustrations of the War in Ukraine.

Volume of the main text: 30 pages. Number of sources used – 29.

The purpose of the work is to analyze the key tools for visualizing information in photojournalism and apply them when creating a creative project.

To achieve the goal of the study, we performed the following tasks: To analyze the scientific literature on the interpretation of the concepts of "concept" and "visualization". To find out modern approaches to genre division in photojournalism. Create a series of photo publications on Facebook on a specific topic of classification work.

The object of research is photo illustrations about the war in Ukraine.

The subject of research is the visual components of war photos and their features in transmitting information.

Formal and substantive characteristics of the creative project. The creative project called “PhotoMyt” was implemented on the social network Facebook and on the Instagram page of the 15th brigade of the National Guard of Ukraine.

The presented project consists of 52 photos (Appendix A), personally recorded by the author of this work during 2022–2024. They are thematically grouped into categories under the following titles: "Technique and Weapons", "Military Training and Everyday Life", "Military Life", "Self-Portrait of a Soldier", "Animals at War", "Insects", "Landscape".

The goal of the project is to create a selection of photo illustrations that were published on social networks during the specified period and demonstrate the everyday life of military personnel serving in the Armed Forces of Ukraine and defending their homeland. The focus was on visual details that conveyed the content and emotional load of a particular photo.

Keywords: photo illustration, frame composition, visual concepts, social network Facebook, military issues, author's column, target audience.